

EKOLOJİ VE BİYOÇEŞİTLİLİK / ECOLOGY AND BIODIVERSITY

Ekoloji / Ecology

TR - Canlıların birbirleriyle ve çevreleriyle ilişkilerini inceleyen bilim dalı olan ekoloji, dilimize çevre bilimi olarak geçmiştir. Bu tanımda canlılar ile ifade edilmek istenen; insan, hayvan ve bitkilerden oluşan topluluklardır. Canlı ve cansız çevrenin tamamı içinse ekosistem tanımı kullanılır. Tüm canlılar için ortak olan ve canlılar üzerinde etki yapabilen temel konular ile ilgilenen ekoloji, bir canlıya ait belirli organları ve bu organlara ait yaşamsal süreçleri değil, canlıların içinde buldukları yaşamsal ortamı ve diğer canlılar ile olan karşılıklı ilişkileri inceler.

ENG - Ecology, which is the branch of science that studies the relationships of living things with each other and their environment, has come into our language as environmental science. In this definition, what is meant by living things is; They are communities consisting of people, animals and plants. The definition of ecosystem is used for the entire living and non-living environment. Ecology, which deals with basic issues that are common to all living things and that can affect living things, examines not the specific organs of a living thing and the vital processes of these organs, but the living environment in which living things exist and their mutual relations with other living things.

Biyçeşitlilik / Biodiversity

TR - Tüm canlı organizmalar arasındaki farklılıkları ifade eder. Tüm ekosistemde veya sadece belirli bir bölgede yer alan canlı çeşitliliğini belirtmek için kullanılan önemli bir kavramdır. Biyolojik çeşitlilik, yaşanabilir ve sağlıklı bir çevrenin oluşması için hayati bir öneme sahiptir. Biyolojik çeşitlilik, üç ögeden oluşur;

- **Tür Çeşitliği;** Belirli bir bölgede yaşayan farklı türleri ifade etmek için tür çeşitliliği kavramı kullanılmaktadır.
- **Ekosistem Çeşitliği;** Bir ekosistem bitkiler ve hayvanlar ile toprak, su, hava ve mineraller gibi cansız varlıklardan oluşur. Toplulukların kendi içlerinde ve topluluklar ile çevreleri arasında karmaşık işlevsel ilişkiler söz konusudur. Bunlar su dolaşımı, toprak oluşumu, enerji akışı gibi ana ekolojik süreçlerin de mekanizmasını oluşturur. Bu süreçler canlı toplulukları için gerekli olan destek sistemlerini sağlar ve böylece kritik bir karşılıklı bağımlılık oluşur.
- **Tür Çeşitliliği;** Bir grup organizma genetik olarak benzerlikler gösterir ve karşılıklı olarak ürer, bundan, türler olarak adlandırılan üretken canlılar ortaya çıkar. Tür çeşitliliği genellikle, belli coğrafi sınırlar içindeki türlerin toplam sayısı ile ölçülür.
- **Endemik Bitki;** Yunanca endemos kelimesinden gelen endemik, yerli ya da o bölgeye ait olan anlamına gelir. Herhangi bir bitki, sınırları belli bir alanda yayılış gösterirse endemik bitkidir. Yeryüzünün sadece belirli bölgelerinde yayılış gösteren canlı türlerine veya cinslerine endemik denir.

ENG - It refers to the differences between all living organisms. It is an important concept used to indicate the diversity of living things in the entire ecosystem or only in a certain region. Biodiversity is of vital importance for the creation of a livable and healthy environment. Biodiversity consists of three elements;

- **Species Diversity;** The concept of species diversity is used to refer to the different species living in a particular region.
- **Ecosystem Diversity;** An ecosystem consists of plants and animals and non-living entities such as soil, water, air and minerals. There are complex functional relationships

within communities and between communities and their environments. These constitute the mechanism of main ecological processes such as water circulation, soil formation, and energy flow. These processes provide essential support systems for living communities, thus creating critical interdependence.

- **Species Diversity;** A group of organisms are genetically similar and interbreed, resulting in productive organisms called species. Species diversity is often measured by the total number of species within certain geographical boundaries.

- **Endemic Plant;** Endemic comes from the Greek word endomos, meaning native or belonging to that region. Any plant is endemic if it spreads within a certain area. Living species or genera that are distributed only in certain regions of the earth are called endemic.

Tüylü Çan Çiçeği (*Campanula tomentosa*)

TR - *Campanula tomentosa* Lam. (Tüylü Çan Çiçeği) ve *Campanula vardariana* Bocquet' nin yayılış alanı genel olarak Selçuk (İzmir)- Söke (Aydın), Kuşadası (Aydın) üçgeni arasında kalan bölgedir. Çiçeklenme zamanı Mayıs-Haziran ayları olup genellikle taşlık-kayalık alanlarda ve duvar, kenar ve üzerlerini tercih etmektedir. İyi bir peyzaj bitki özelliği taşımaktadır. Endemik bir türdür.

ENG - *Campanula tomentosa* Lam. (Tüylü Çan Çiçeği) and *Campanula vardariana* Bocquet's Its distribution area is generally the region between the Selçuk (Izmir)-Söke (Aydın) and Kuşadası (Aydın) triangle. Its flowering time is May-June and it generally prefers stony-rocky areas and walls, edges and above. It is a good landscape plant. It is an endemic species.

Kadim Altınotu (*Helichrysum heywoodianum*)

TR - Kadim Altınotu dünyada bilinen tek yaşam alanı Söke Samsun Dağları ve Kuşadası'dır. Türkiye'de 30 türü bulunmaktadır. Temmuz ayı ortasında çiçeklenmeye başlar, kuruduktan sonra çiçekleri uzun yıllar bozulmadan kaldığı için ölmez çiçeği olarak adlandırılmıştır. Endemik bir türdür.

ENG - *Helichrysum heywoodianum* The only known habitat in the world is Söke Samsun Mountains and Kuşadası. There are 30 species in Turkey. It begins to bloom in mid-July, and is called the everlasting flower because its flowers remain intact for many years after drying. It is an endemic species.

Aydın Gaşağı / Tüllüşah(*Rhaponticoides mykalea*)

Bu bilgiler ve görseller Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı Web sayfasından, IUCN - CITES Web sayfasından, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Web sayfasından ve T.C. Didim Belediyesi Web sayfasından alıntılanmıştır.

TR -Yöresel olarak Aydın Gaşağı, Tüllüşah ve Delice enginar olarak bilinen Centaurea Mykalea, ilk defa Kuşadası'ndan toplanarak bilim dünyasına tanıtılmış ve adını Samsun Dağları'nın antik ismi olan Mykale'den almıştır. Dünyada 42 türü bulunmakta olup Türkiye de 9 türü yaşamaktadır. Bu türlerden 7 tanesi Türkiye'ye endemiktir. Belediyesi'nin yoğun çalışmaları ile Aydın Gaşağı bitkisinin görüldüğü alanlar koruma altına alınmıştır. Endemik bir türdür.

ENG - Centaurea Mykalea, locally known as Gaşağı, Tüllüşah ve Delice enginar, was first collected from Kuşadası and introduced to the scientific world, and took its name from Mykale, the ancient name of the Samsun Mountains. There are 42 species in the world and 9 species live in Turkey. 7 of these species are endemic to Turkey. With the intensive efforts of the Municipality, the areas where the Aydın Gaşağı is seen have been protected. It is an endemic species.

Sakayık / Ayı Gülü (*Paeonia mascula*)

TR - Ülkemizde Güney ve Batı Anadolu bölgesinde 1800 metrelerde orman altında, dere kenarlarında ve nemli topraklarda yetişir. Çiçeklenme zamanı Temmuz Ayıdır. Endemik bir türdür.

ENG - It grows under forests, along streams and in moist soils at altitudes of 1800 meters in the Southern and Western Anatolia regions of our country. Flowering time is July. It is an endemic species.

Kum Zambağı (*Pancratium maritimum*)

TR - Doğada sadece deniz kıyısı kumsallarında ve denize çok yakın arazilerde yaşarlar. Fakat kumdan ve deniz suyundan beslenmez. Kökleri 2 metreye yakın uzunlukta yer altına uzanır. Çiçekleri güzel kokuludur. Endemik olmayan ancak kumul ekosistemi ve yakın çevresinde yayılış gösteren nesli tehdit altında olan bir türdür. Didim'de Tavşan burnu Tabiat Parkı ve Taşburun Limanı kumullarında yaşayan zambaklar koruma altına alınmıştır.

ENG - In nature, they live only on seaside beaches and in areas very close to the sea. But it does not feed on sand and sea water. Its roots extend underground to a length of nearly 2 meters. Its flowers are fragrant. It is a non-endemic, but endangered species that is widespread in the dune ecosystem and its immediate surroundings. The lilies living in the sand dunes of Tavşan Burnu Nature Park and Taşburun Harbor in Didim are under protection.

Tepeli Pelikan (*Pelecanus crispus*)

Bu bilgiler ve görseller Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı Web sayfasından, IUCN - CITES Web sayfasından, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Web sayfasından ve T.C. Didim Belediyesi Web sayfasından alıntılanmıştır.

TR - Tepeli pelikan ya da tepeli kutan, pelikangiller familyasından çok büyük bir su kuşu türüdür. Genellikle bataklıklar ve sığ göllerde yaşar. Kuşadası Dilek Yarımadası Milli Parkı yanında bulunan Bafa Gölü'nde gözlemlenebilmektedir. Nesli tehdit altında olan ve dünyada toplam sayıları 3000 çift olduğu tahmin edilmektedir.

ENG - Dalmatian pelican or Crested Cutan is a very large water bird species from the pelican family. It usually lives in swamps and shallow lakes. It can be observed in Bafa Lake, located next to Kuşadası Dilek Peninsula National Park. It is estimated that there are 3000 pairs in total in the world that are under threat of extinction.

Detaylı bilgi için / For Detailed Information; [Aydın İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü \(https://aydin.ktb.gov.tr\)](https://aydin.ktb.gov.tr)

Küçük karabatak (*Microcarbo pygmaeus*)

TR - Dilek Yarımadası ve Büyük Menderes Deltası Milli Parkı yanında bulunan Bafa Gölü'nde doğal olarak yaşamaktadır. Cüce Karabatak, nesli tehlike altında bulunan canlılar arasındadır.

ENG - It lives naturally in Lake Bafa, located next to the Dilek Peninsula and Büyük Menderes Delta National Park. Pygmy Cormorant is among the endangered creatures.

Akdeniz Foku (*Monachus monachus*)

TR - Yeryüzünde sadece doğu Akdeniz sahilleri ile Batı Afrika'nın bir tek sahilinde yaşayan fok türü. Akbük kıyıları, dilek yarımadası kıyıları dünyanın en nadir deniz memelilerinden olan Akdeniz Fokunun en önemli yaşam alanıdır. Nesli tükenme tehlikesindedir.

ENG - A species of seal that lives only on the eastern Mediterranean coast and the only coast of West Africa. Akbük coasts and Dilek Peninsula coasts are the most important habitat of the Mediterranean Monk Seal, one of the rarest marine mammals in the world. It is in danger of extinction.

Deniz Kaplumbağası(Caretta caretta)

TR - Yumurtlamak haricinde karaya hiç çıkmaz. Akdeniz sahillerine yayılmıştır. Akbük, Didim ve Kuşadası denizinde Caretta Carettaların yumurtlama bölgesidir. Nesli tükenme tehlikesindedir.

ENG - It never comes to land except to lay eggs. It has spread to the Mediterranean coast. It is the spawning area of Caretta Carettas in the seas of Akbük, Didim and Kuşadası. It is in danger of extinction.

Ekosistemi, Biyoçeşitliliği ve Doğayı Korumak İçin Yapılması Gereken Hususlar

- Doğayı ve çevreyi koruma, biyolojik çeşitliliğin önemi ve nesli tükenme tehlikesi yaşayan canlılar hakkında bilgilenerken, çevremizdeki insanları da bilgilendirmeliyiz.
- Tüm canlıların evi olan dünyamızdaki çevre kirliliğini azaltmalı, kirletenleri uyarmalıyız.
- Plastik maddelerin doğada yok olması yaklaşık 500 yıl sürüyor. Plastik kullanımını azaltıp, atıklarımızı ise geri dönüşüme dahil etmeliyiz.
- Biyoçeşitliliğin korunması adına meyve ve sebzeleri mevsiminde tüketmeliyiz.
- Tarım ilaçları, deterjan ve kimyasal maddeler kullanırken organik ve ekolojik etiketli ürünleri tercih etmeliyiz.
- Aşırı ve yanlış avlanmadan kaçınmalıyız.
- Çevreye ve doğaya zarar veren enerji tüketimlerinden kaçınmalıyız.
- Tek kullanımlık ürünler yerine tekrar kullanılabilen ürünler tercih etmeliyiz.
- Su kaynaklarını korunmalıyız.
- Ziyaretçiler, yaban hayatı hasadı, tüketimi ve ticareti ile ilgili düzenlemelere dikkat ediniz.
- [IUCN](#) veya [CITES](#) tarafından bildirilmiş tehdit altındaki yaban hayatı türlerinden türetilen yasadışı ürünler/hediyelik eşyalar satın almaktan kaçının.

Things to Do to Protect Ecosystem, Biodiversity and Nature

- We should also inform the people around us by being informed about protecting nature and the environment, the importance of biological diversity and creatures in danger of extinction.
- We must reduce environmental pollution in our world, which is the home of all living things, and warn those who pollute.
- It takes approximately 500 years for plastic materials to decompose in nature. We must reduce the use of plastic and recycle our waste.
- In order to protect biodiversity, we should consume fruits and vegetables in season.
- When using pesticides, detergents and chemicals, we should prefer organic and ecologically labeled products.
- We must avoid excessive and improper hunting.
- We must avoid energy consumption that harms the environment and nature.
- We should prefer reusable products instead of disposable products.
- We must protect water resources.
- Visitors, be aware of regulations regarding wildlife harvesting, consumption and trade.
- Avoid purchasing illegal products/souvenirs derived from [IUCN](#) or [CITES](#) declared threatened wildlife species.